

tvang Ungdommen til den almindelige Værnepligt. Ja, men vi har jo almindelig Værnepligt i Forvejen. Det er ikke noget nyt, der skal indføres. Hvis man i dette Øjeblik vilde afskaffe den almindelige Værnepligt og gaa over til en lejet Hær som den, der foreslaas af det radikale Parti, saa indrømmer jeg, at der kunde være Grund til at spørge Vælgerne, for saa var det noget helt nyt. Men det er ikke nogen ny Tvang; vi paalægger Vælgerne, naar vi fastholder, at Værnepligten skal opretholdes. Der er i det hele taget ingen Anledning til at gaa til Folkeafstemning eller Valg paa Militærspørgsmaalet, thi det er ikke noget principielt nyt, der foreslaas fra vor Side. Vi har sagt i vort Valgmanifest, saaledes som jeg paapegede, da jeg havde Ordet sidst, at Vælgerne kunde være forberedte paa, at indenfor de 4 Aar, Valgperioden varede, vilde en ny Ordning af Forsvaret komme til Behandling paa Rigsdagen og blive afgjort. Vi har sagt: det, vi fra vor Side vil arbejde hen til, er en Indskrænkning af Udgifterne under Hensyn til, hvad de nye Verdensforhold har gjort forsvarligt. Det har vi sagt, og det vil vi søge at gennemføre, og det er ikke noget nyt. Det ærede Medlem Hr. P. Munch vil hævde, at Vælgerne i 1920 ikke stemte om Militærspørgsmaalet. Ikke specielt om Militærspørgsmaalet, men de stemte om Militærspørgsmaal, som de stemte om alle de andre større Stridsspørgsmaal i Befolkningen. Det er vel i det hele taget saaledes, at man ved Valg ikke stemmer om et ganske bestemt Spørgsmaal, men om alle Spørgsmaal, som er oppe til Drøftelse mellem Partierne; og Militærspørgsmaalet drøftedes ogsaa i 1920.

Vi er, som jeg sagde sidst, i Venstre Modstandere af Folkeafstemningen. Vi mener ikke, at Folkeafstemningssystemet passer ind i det System, som vor Forfatning hviler paa, det repræsentative System; og vi synes ogsaa, at Erfaringerne fra de Folkeafstemninger, vi har haft, viser, at Befolkningen ikke har nogen større Forkærlighed for dem. Jeg brugte sidst, da jeg havde Ordet, en Udtalelse, som det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen var saaelkværdig at betegne som en Fortalelse. Jeg sagde, at der sandsynligvis ikke vilde blive Flertal for noget af de tre Systemer, der i dette Tilfælde kunde blive Tale om at stemme om ved en Folkeafstemning. Men nogen egentlig Fortalelse var det ikke. Det, jeg mente og vist ogsaa fremhævede ved den Lejlighed, var, at en Folkeafstemning efter de indhøstede Erfaringer kun kan vente Deltagelse fra en Brøkdel af

Befolkningen; og der vilde altsaa sandsynligvis fremkomme 3 Afstemningsresultater, hvoraf intet repræsenterede et virkeligt Vælgerflertal i Befolkningen. Dette var min Mening med Udtalelserne, og jeg er det ærede Medlem forbunden for den Anledning, han har givet mig til at præcisere den. Vi er altsaa Modstandere af Folkeafstemninger i Almindelighed, og vi finder en saadan i dette Tilfælde overflødig.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch foreslog Folkeafstemningen stillet op paa det Grundlag, at de i Rigsdagen vedtagne Love ikke skulde have Lovskraft, før de var vedtaget ved en Folkeafstemning; og hvis Vælgerne saa forkastede dem „fandt Rigsdagen nok Veje“. Det er ikke nogen overbevisende Trøst. Hvis Vælgerne forkastede ved en Folkeafstemning det, der var vedtaget af Rigsdagen, hvad vilde der saa ske? Saa vilde der heri Rigsdagen begynde en ny Tovtrækning om Forsvarsordningen, nye Kampe, muligvis Forlig igen, og saa vilde nyt Krav om Folkeafstemning rejse sig. Det eneste sikre var, at vi vilde beholde den gamle dyre og daarlige Ordning. Nej, nu tror jeg, vi hellere skal gøre et alvorligt Forsøg paa at løse Sagen. At dette Forsøg vil møde al den Modstand, det er muligt at stable op fra det ærede Medlem Hr. P. Munch, er noget, vi vidste i Forvejen. De Herrer staar igen dér, hvor de stod i 1905 — det har vi nylig hørt fra det ærede Medlem Hr. Zahle —, og vi har hørt ham tilføje: Mellemtiden har ikke været en March paa Stedet — nej, vi véd jo, hvor de Herrer har været henne i Mellemtiden; en Del af denne Forhandling har drejet sig derom, og efter at det er opklaret, som jeg tror det er, tror jeg, vi kan lade dem staa dér, hvor de staar igen, nemlig paa den tomme Agitations Standpunkt, paa et Standpunkt, som ikke holder, naar det er Alvor.

Det ærede Medlem Hr. P. Munch sagde, at jeg ved at nævne Dybbøl i min forrige Tale havde kastet et uendelig trist og haabløst Skær over vort Forsvar; thi vel var det en beundringsværdig Kamp, som de danske Soldater havde kæmpet ved Dybbøl, men det var en haabløs Kamp. Ja, det var en haabløs Kamp i Øjeblikket, men det var en nødvendig Kamp. Jeg er slet ikke saa uenig med det ærede Medlem i, at Danmarks Stilling overfor et krigersk Angreb er meget mørk. Jeg ser slet ikke saa forskelligt fra det ærede Medlem paa Danmarks Vilkaar under en Krig. Vore Vilkaar er smaa, de er næsten haabløse i første Omgang. Jeg er enig med det ærede Medlem i, at alle Veje, alle Midler, diplomatiske Midler og andre